

УДК 321.01:93 (043.2)

Поліщук Ю.Я.

Національний авіаційний університет, Київ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИНЦИП У ДЕРЖАВНОМУ БУДІВНИЦТВІ С. РУДНИЦЬКОГО

Розбудова української держави вимагає формування національної свідомості мовлі. Для втілення цього завдання ми можемо звернутися до творчості видатних українських вчених, котрі своїми здобутками, своїм життям і часто трагічною смертю, є прикладом того, якою насправді має бути національна еліта. До таких вчених належить Степан Львович Рудницький. Аналізуючи історичний розвиток українських земель, С. Рудницький стверджує, що позитивна розв'язка українського питання, тобто утворення української національної держави в етнографічних межах, є розв'язанням останнього великого питання в Європі. Серед великого творчого доробку С. Рудницького особливе місце займає концепція націоналізму, що базується на специфіці геополітичного становища України. Учений вважав, що «для всіх українців повинна бути цілковита державна самостійність України одинокою наконечною ціллю», бо ні автономія, ні федеративна частина не зможе дати народові «найповніших умов для національного та суспільно-політичного розвитку».

Автор обґрунтував фундаментальні принципи побудови держави як основи політичної структури людської організації. С. Рудницький засудив принцип «єдинодержавія», який був реалізований у так званих «мозаїчних країнах» – Австро-Угорщині, Росії, «класовий» принцип, що став основним при формуванні Радянського Союзу. Визначальним у державному будівництві має бути саме національний принцип, а всі інші суперечать загально визнаному положенню про право націй на самовизначення. Учений причиною тяжкого становища України бачить нестачу національної свідомості української інтелігенції. Здоровий націоналізм – так званий «націоналізм модерного культурного народу» – він протиставляє міщанському (шароварному) націоналізму, шовінізму та «універсалізму». Учений виділяє чотири основних типи універсалізму: 1) державно-правовий, що розпочинає свою історію від феодальних національних держав середньовіччя; 2) релігійний універсалізм, в основі якого лежить, на думку вченого, ігнорування будь-яких відмінностей між людьми; 3) капіталістичний універсалізм, який прагне нівелюючі розбіжностей серед людських угруповань на економічних засадах; 4) соціально-комуністичний універсалізм, який знімає відмінності за класовим принципом, повністю нівелюючи національні особливості спільноти. Як політичний заповіт звучать слова С. Рудницького: «Всі українці повинні собі з'ясувати, що дійсний новітній націоналізм – це не партійна справа, потрібно зрозуміти, що національно повинні думати всі українці без ріжниць партії: від анархістів і комуністів до крайніх правих».

Науковий керівник: Ороховська Л.А., к. філос. н., доцент